

Author FENYŐ D. GYÖRGY

Fenyő D. György: Tanárparadoxon 44 tanács osztályfőnököknek folytatás

7. Az osztályfőnök azt mutassa meg az osztályának, ami neki fontos!

Induljunk ki abból, hogy mindenkinek, aki tanár lesz, vannak fontos értékei, és vannak szellemi jelenségek, amelyek érdeklik. Ez tudniillik önmagában a tanári lét egyik elengedhetetlen feltétele. Ha ezek nincsenek meg: nem is érdemes sem tanítani, sem osztályfőnöknek lenni. De ha már ezek megvannak, akkor ezek az érdeklődések és értékek nagyon különbözőek lehetnek. És ez már nem baj. Aki hitelesen tud a gyereknevelésről beszélni, tanítsa meg azt a tanítványainak; akinek a környezetünkről, a folyókról-növényekről-állatokról van mondanivalója, az mutassa be azt elsősorban. A személyes érintettségénél, a hitelességénél szinte nincs is nagyobb erő az iskolában, és így a hiteltelenségénél és őszintétlenségénél sincs semmi taszítóbb. A fenti állításokból az is következik, hogy ha valaki valamiben nagyon nem hisz, akkor azzal ne próbálkozzon. Aki csak feszegetni tud egy szexuális felvilágosító órán, az ne tartson ilyent, vagy hívjon meg valakit, aki tud jó felvilágosító órát tartani. Ha valaki maga is halálosan unja a múzeumokat, akkor ne terelje be az osztályát a kirándulásra múzeumokba, hanem túrázzanak egy nagyot. Természetesen itt nem arról van szó, hogy az ember csak a saját privát mániáit tanítsa, pusztán arról, hogy bátran adjuk önmagunkat abban is, amit megtanítunk és megmutatunk, és abban is, amit elkerülünk. És természetesen ez a követelmény arra az előfeltételezésre épül, hogy a világunk amúgy is olyan gazdag, bonyolult és sokszínű, hogy mindenkit ezernyi dolog megragad belőle.

8. Tágítsa ki az iskolát!

Sokszor érezzük, hogy vastag, áthatolhatatlan fal választja el az iskola kissé művi, megtervezett világát az élettől, amely sokszínű, gazdag, érdekes. (Meg persze veszélyes, kiismerhetetlen és centrum nélküli is egyúttal.) Nyilván ez

az iskola lényegéből következik: egy központilag megtervezett tanterv vagy tananyag csak az élet után kulloghat; egy értékátadásra szervezett intézmény mindenképpen konzervatívabb lesz, mint az a világ, amelyben ezeket az értékeket megpróbálja átadni. De éppen az osztályfőnöki munkában ezernyi lehetőség és kihívás adódik, amely az élethez, a valósághoz, a mindennapokhoz közelíti az iskolát. Érdemes meghívni embereket az osztályfőnöki órákra: ismerősöket, szülőket, a szülők ismerőseit, akik olyan dolgokról tudnak mesélni, amiről mi magunk nem (foglalkozásokról, művészetekről, sportról, tudományról). Érdemes elvinni az osztályt bárhová, ahol megismerhetik azt a világot, amelyben élnek: megnézni a várost, amelyben nap mint nap mozognak, elmenni gyárakba, bírósági tárgyalásra, különböző felekezetek templomaiba, bárhová. Ha van rá lehetőség, érdemes dolgozni együtt: szórólapozni, ételt hordani időseknek, nyomdában pakolni, árvíznél segédkezni. (De vigyázat: nem kell, nem is szabad minden osztályt mindenhová elvinni csak azért, hogy az osztályfőnök elvigye valahová őket. Vegyük figyelembe, mi van a közelben, mit érdemes megmutatni, hol tudunk mi magunk – ismét a figyelmeztetés! – hitelesek lenni.)

9. Ha kell, kérjen segítséget más szakembertől!

Minden osztályban ezernyi, előre nem látható probléma adódhat, akár az egyes gyerekekkel, akár a közösség egészével. Kerülhet az osztály olyan lelkiállapotba, hogy jól jön egy külső szem, egy pszichológus, egy drámatanár. És az egyes gyerekek esetén: lelki problémák, egészségügyi problémák, szociális problémák, pályaválasztási problémák, családi problémák, tanulási problémák egész sora jelentkezik egy harminc fős gyerektársaság esetében. Van, amit az osztályfőnök maga meg tud oldani, sőt, amikor a legjobb, ha maga az osztályfőnök old meg, de van, amikor érdemes szakemberhez fordulni. Tudomásul kell venni: az osztályfőnök nem tud minden problémában egyformán otthonosan mozogva jó megoldásokat találni! Jó, ha van pszichológus, gyermeknőgyógyász, orvos, drogszakértő, logopédus, gyermekvédelmi-szociális munkás, pályaválasztási szakember, akihez fordulhat, és alakulhat úgy az osztály sorsa, hogy más szakemberekre is szüksége van. Nem kell félni ilyen helyzetekben másoktól, hozzáértőktől segítséget kérni. Gyakran elég egy konzultáció is, máskor

viszont a problémával küszködő gyereket tovább kell küldeni valamilyen szakemberhez. A problémák megoldása mindig erősíti az osztályt, az pedig, ha az osztályfőnök segített megkeresni a megfelelő helyet, intézményt, az osztályfőnök tekintélyét növeli a gyerekek szemében. Azt tapasztalják meg ezáltal, hogy érdemes megkeresni őt a problémákkal, mert ha ő nem is tud mindent megoldani, de azt tudja, hogy kihez kell fordulni segítségért.

10. Konzultáljon!

Furcsa és furcsán magányos pálya a pedagóguspálya: miközben nap mint nap egymás munkájára van utalva minden tanár (mert a gyerekeket érő pedagógiai hatások erősíthetik is, gyengíthetik is, akár ki is olthatják egymást), mégis nagyfokú a félelem a magyar iskolákban attól, hogy belelássanak egymás munkájába a kollégák. Ha más értelmiségi pályákkal összevetjük ezt a titkolózást, még inkább megdöbbenhetünk a tanári szemérmességtől. Egy orvos nem tud úgy operálni, hogy tízen ne lessék a kezét, konzultál belgyógyásszal és altatóorvossal, laboreredményeket és röntgenfelvételeket kér. Egy építész megbeszéli az építészeti stúdióban a terveit, konzultál a statikussal, a műemlékessel, a talajmechanikussal. A színészek rendre megnézik egymás alakításait, az írók elolvassák egymás műveit, a közgazdászok árgus szemmel figyelik a másik vállalat döntéseit, a külkereskedők egymással kötnek üzletet. Szinte csak a tanárok ódzkodnak attól, hogy megmutassák egymásnak, mit csinálnak az osztályteremben. Nyilván azért is, mert nemcsak a szakmai teljesítményük, hanem a személyes magatartásuk és a teljes személyiségük is megmérődik ilyenkor. És azért is, mert a tanárok értékelésének nincsenek meg (vagy kevésbé vannak meg) az objektív és főleg a teljes szakma által elfogadott kritériumai, azért a tanári teljesítményeket nagyon gyakran aszerint ítélik meg, mit mesél el egy tanár a saját munkájáról, beszámol-e a problémákról, a megoldatlan helyzetekről, a nehézségeiről és a kudarcairól. Ha valaki ilyenről nem beszél: bizonyára jó tanár; ha minduntalan ezeket panaszoja: minden bizonnyal rossz tanár.

Az osztályfőnöki munka értékelésének talán még a szaktanárinál is kevésbé

vannak meg az elfogadott szempontjai, ezért aztán a tanárok (osztályfőnökök) abban érdekeltek, hogy minél kevésbé derüljön ki, mivel kínlódnak éppen. Mégis úgy vélem, nem tartható az a magatartás, hogy mindenki megpróbálja maga megoldani vagy eltagadni a problémáit. A konzultációnak kettős szerepe van: egyrészt segít megtalálni a megoldás útjait, segít már azzal is, hogy az osztályfőnök megfogalmazza, pontosan artikulálja a problémát, tanácsokat kap, ötleteket, más szempontokat. Másrészt már önmagában az is nagy segítség, hogy a tanár nem érzi azt, hogy egyedül van a problémákkal, hogy segít megosztani a terheket, hogy leveszi a súly egy részét az azt egyedül cipelő osztályfőnök válláról. A pszichológiában és a szociális munkában elterjedt forma az esetmegbeszélés, amely azt biztosítja, hogy a pszichológus vagy szociális munkás még akkor se legyen teljesen egyedül a problémával, ha amúgy egyedül, négy szemközt találkozik az ügyfelével.

Az osztálynak jó, ha van osztályfőnök-helyettese: olyan tanár, akivel az osztályfőnök jól együtt tud működni, akit a gyerekek szeretnek, aki szintén gyakran látja őket az iskolában, aki rendszeresen elmegy az osztályprogramokra és akivel nap mint nap meg lehet beszélni az osztályt. Ha nincs osztályfőnök-helyettes, akkor is érdemes egy-egy olyan tanárral rendszeresen konzultálni, aki tanítja és ismeri az osztályt. Több iskolában van iskolapszichológus: ha van, ki kell használni mint konzulenszt az osztályfőnöki problémák megoldásához. És jó lenne, ha az iskolákban lennének pedagógiai esetmegbeszélő csoportok, amelyekben valóban érdemben lenne szó az osztályokban felmerülő nevelési gondokról. A rendszeres vagy alkalmoszerű konzultáció ugyanis megerősítheti az osztályfőnököt akkor, ha bizonytalan abban, jól döntött-e, és figyelmeztetheti az osztályfőnököt akkor, ha rossz úton jár.

11. Tudomásul kell venni: minden osztály fellázad az osztályfőnöke ellen!

A gyerekek szemében az osztályfőnök testesíti meg az iskola hivatalos értékrendjét, tehát a hivatalos értékrendet, a társadalmi normákat és az elvárt viselkedési mintákat. Márpedig minden gyerektársaság törekszik arra,

hogyan kialakítsa a maga értékrendjét, kulturális, kommunikációs és magatartási mintáit, belső világát. Ez a szubkultúra azonban mindig ellenkultúra: ebből adódik például, hogy a diákköltészetnél nincs csúfondárosabb és szabadszajúbb rétege az irodalomnak. A diákok saját világa és saját értékrendje tehát az iskola, és így az osztályfőnök hatása alatt, egyúttal ellenében formálódik. Sok különböző formája van a lázadásnak, nagyon különböző intenzitású is lehet: időnként kirobban egy nyílt konfliktusban, időnként csendes birkózásban jelenik meg, lehet lefojtott és heves, mélyen ellenséges és gyerekesen-kamaszosan harsány. Nem kell ettől megijedni: természetes folyamat ez. Pszichológiai párhuzamként az Ödipusz-komplexus kínálkozik, amelyben a kisgyerek azonosulásának elengedhetetlen előzménye a szembefordulás azonos nemű szülőjével. Azt mondhatjuk, hogy a pedagógiai Ödipusz-komplexus a nevelőmunka kikerülhetetlen, szerves része. Az már az osztályfőnök érettségétől, pedagógiai és érzelmi kultúrájától függ, mit tud kezdeni ezzel a lázadással. De ha egy munkáját lelkiismeretesen végző osztályfőnök egyszer csak azt tapasztalja, hogy az előző hónapban még érte lelkesedő diákok nem hajlandóak megcsinálni valamit vagy határozottan szembefordulnak a nézeteivel, ne ijedjen meg: része ez is a felnövés folyamatának.

12. Szét kell választani az erkölcsi vétséget, a magatartásbeli zavart és a különböző értékrendek eltéréseit!

Sok fájdalomtól megkímélhetjük önmagunkat, ha a gyerekek viselkedésében észre tudjuk venni, mikor csinálnak olyant, ami baj, és mikor csak arról van szó, hogy másképp cselekszenek, mint ahogy mi magunk viselkednénk. Egy kisiskolás csoport megy a játszótérre, az utcáról lépcső és rámpa egyaránt vezet oda. Az élen haladó két kisfiú elindul a rámpán, a tanárnő határozottan rájuk szól: „Nem vagy se mozgássérült, se csecsemő a babakocsiban, tessék a lépcsőn menni!” Szigorú hangja azt üzeni a gyerekeknek, hogy valami rosszat csináltak, úgy hiszem, maga a tanárnő is ezt gondolja. Holott itt nincs másról szó, mint arról, hogy egy nyolcéves gyereknek érdekesebb a – viszonylag ritkább – lejtőn menni, mint a megszokott lépcsőn. A tanárnő azonban úgy véli, hogy itt valamiféle erkölcsi baj történt, ezért szükséges rászólnia a gyerekekre. Ez a példa talán rávilágít arra, hogy miféle

különbségek lehetnek emberek magatartásában úgy is, hogy egyik sem jobb vagy rosszabb a másiknál, csak eltérő. Ha ezt az osztályfőnökök nem gondolják végig, akkor naponta ezerszer kell rászólniuk a gyerekekre. Az ezer rászolás viszont immúnissá teszi a gyerekeket: egy idő után ők sem tudnak majd különbséget tenni aközött, ami lényegtelen és ami valóban fontos. Ha tehát a tanár azt szeretné, hogy diákjai megtanulják, mi a helyes és erkölcsös, akkor bizony ezernyi olyan tulajdonságot, magatartást és mondatot el kell tűrnie (illetve egyszerűen tudomásul kell vennie), ami furcsa vagy idegen a számára, de nem erkölcsileg rossz. A nevelőnek bizony el kell fogadnia a maga korlátait, pontosabban azt, hogy ő maga is be van zárva a maga személyiségébe, hogy a saját értékrendje nem egy abszolút értékrend, neki is megvan a maga magatartásrepertoárja, amely önmagában nem jobb vagy rosszabb bármelyik diákjáénál. Ha a tanár ezt tudatosítja magában, akkor könnyebben fogja elviselni, hogy diákjai más zenét szeretnek, olyan szlenget használnak, amely számára szinte érthetetlen, szaladgálnak az erdőben, miközben ő csöndben szeret kirándulni. Ha pedig az osztályfőnök azt teszi csak szóvá, ami valóban szóvá teendő, ami rossz, káros, ártó, akkor sokkal többet fog érni a szava.

13. Ne féljen a konfliktusoktól!

A konfliktus az együttélés elengedhetetlen velejárója. Ahol több ember van, ott konfliktus is akad bőven. Különbözőek vagyunk, különbözőképpen reagálunk ugyanarra, mások a céljaink és más az előéletünk. Az iskolában, ahol harminc gyerek van fél napokra összezárva, és amely teljesítményt vár el tőlük, ahol a tanároknak meg kell tanítaniuk egy tudományágot a diákoknak, ahol osztályozni, értékelni kell rendszeresen, nem kerülhetők el a konfliktusok: mind a gyerekek egymás között, mind az osztály és a szaktanárok között, mind az osztály és az osztályfőnök között lesznek az évek során konfliktusok. Ez azonban nem a világ vége: a konfliktusok során a felek – jó esetben – kimondják, ami bántja őket, összeütköznek egymással, aztán találnak valamiféle megoldást, modus vivendit, kompromisszumot. Mély konfliktusok hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a vélemények élesen megfogalmazódjanak, az álláspontok artikulálódjanak, összeütközzenek, kiderüljenek a különbségek és a neuralgikus pontok, aztán ha a felek jól kezelik a konfliktusukat, akkor együtt megtalálják a megoldást. Ezért a

konfliktusoktól nem kell félni; meg kell küzdeni őket, a végén meg kell egyezni, aztán meg kell beszélni, s ennek eredményeképpen a felek önismeretükben megerősödve kerülhetnek ki belőle. Ha időben megküzd egymással az osztály és az osztályfőnök, akkor a konfliktusok nem is húzódnak el sokáig: ott és akkor kell elintézni őket, amikor és ahol keletkeznek.

14. Találja meg a középutat az erkölcsi terror és az erkölcsi relativizmus között!

Az imént arról volt szó, hogy az osztályfőnöknek tudomásul kell vennie: nemcsak egyetlen magatartás helyes; de ebből nem következik, hogy minden magatartás helyes. Bizony, vannak kárhoztatandó, hibáztatható, sőt tiltandó magatartások is. Ebből viszont nem következik, hogy minden más magatartás ilyen, ami nekünk nem tetszik. Vagyis azt gondolom, nem egyetlen magatartás a helyes, de nem is mindegyik. Vannak helyes, sőt: vannak elfogadható magatartások. Ha mindent elfogadunk, amit a gyerekek csinálnak: nem nevelünk semmire, illetve arra nevelünk, hogy bármit meg lehet csinálni. Ha semmit nem fogadunk el, amit a gyerekek csinálnak, arra nevelünk, hogy az iskolán, az osztályon kívül, annak hátat fordítva keressenek megoldásokat és válaszokat. Ám az engedés és nem engedés nem lehet egyszerűen statisztikai kérdés: „Minden harmadik dologban engedek, mert különben úgy érzik a gyerekek...” vagy „Most már a sarkamra kell állnom, mert eddig engedtem...”. Nem: a tanár (osztályfőnök) döntéseit inkább vezesse valamiféle meggyőződés, koherens erkölcs, képzet arról, mi helyes és mi nem, ugyanakkor csak azt tiltsa, büntesse vagy tegye szóvá, ami valóban a nem helyes kategóriába tartozik. Ami csak egyszerűen lehetséges, csak nem tetszik, lehetséges, csak meglepő, esetleg lehetséges, csak a tanár számára idegesítő, az még nem feltétlenül rossz.

Akkor lesznek a diákok belülről irányított emberek, ha az osztályfőnök döntéseinek belső erkölcsi koherenciáját érzik, más szóval: ha látják és beláthatják, mit miért tilt vagy enged, dicsér vagy szid az osztályfőnök. Ha mindezt nem látják, és csak azt érzik, hogy bizonyos dolgokat –

véletlenszerűen vagy csak be nem láthatóan – nem szabad, akkor azzal sokkal inkább kívülről irányított, igazodni tudó, dönteni azonban nem tudó diákokat lehet nevelni.

Mindez nyilván igaz minden tanár munkájára. Ám az osztályfőnök döntései és elvárásai jelentik igazán a törvényt a diákok szemében, minden más tanár véleménye vagy értékrendje ehhez képest az eltérést, a kivételt jelenti. Vagyis ha egy osztályfőnök helyesen választja el egymástól, mit helyes cselekedni és mit nem, akkor ha a szaktanárok ebben különbözőek lesznek is, a gyerekek pontosan meg fogják tudni különböztetni a jót a rossztól. Ha azonban az osztályfőnök ebben nem jelent egyértelmű és biztos támpontot, akkor a gyerekek bizonytalanok, elutasítóak vagy szolgálalkúek lesznek.

15. Találja meg a középutat az ízlésbeli terror és az ízlésbeli relativizmus között!

Ezernyi helyzetben derülhet fény arra, hogy az osztályfőnök mást szeret, mint a gyerekek. Milyen zene szóljon a bulin? Ez túl kemény vagy túl hangos? Milyen képek kerüljenek ki az osztályterem falára? Lehessen-e akcióhős-posztert nézegetni a szünetben? Baj-e, ha a gyerekek zsebre dugják a kezüket? És ha úgy beszélgetnek? És ha úgy beszélgetnek a tanárokkal?

A fenti három kérdés mind ízlésbeli, esztétikai kérdés: mindenki beláthatja, hogy nem erkölcsösebb a rap, mint a heavy metál, nem morálisabb egy virág-fotó, mint egy filmsztár és nem etikusabb karba tett, mint zsebre dugott kézzel beszélgetni. Mégis minden tanár (osztályfőnök) úgy véli, hogy ezekben a kérdésekben is állást kell foglalnia. És nem is kérdés: jó, ha az iskola esztétikai kérdésekben is nevel – már csak azért is, mert mindennek van esztétikai vetülete: valamilyen az osztályterem, amiben ülnek a gyerekek (még akkor is valamilyen, ha nincs benne dekoráció), valamilyen zenét úgyis hallgatnak a gyerekek, és úgyis valamilyen kényelmes, elengedett testtartást

vesznek fel a szünetben.

Eszztétikai kérdésekben azonban még tanácsosabb nem kategorikusnak lenni. Egyrészt tilos összekeverni az ízlésbeli kérdéseket morális kérdésekkel, pontosabban tilos az ízlésbeli kérdéseket morális kérdésekként kezelni. Másrészt itt is a középút lehet a legcélravezetőbb. Ha bármit ki lehet tenni az osztályterem falára, akkor az osztályfőnök lemond arról, hogy vizuálisan értékes, szép környezetben tanuljanak a gyerekek, hogy a későbbi életük során is törekedjenek majd arra, hogy szép tárgyak és szép képek vegyék körül őket. Ha azonban minden önkontroll nélkül egyszerűen kiteszi a tanár a legkedvesebb festőinek képeit, ha megtiltja, hogy a gyerekek olyan fényképeket és festményeket tegyenek ki, amelyeket ők szeretnek, akkor csak elidegeníti őket a saját osztálytermüktől, a saját terüktől. Bármennyire szeretem is, Van Gogh-tól is meg lehet csömörleni. Nem csak egyfajta színházba lehet elmenni, nem egyfajta módon lehet szépen feldíszíteni a karácsonyfát, és nem egyfajta füzetborító lehet szép. Esztétikai értelemben is 10 és 18 éves kora között alkotja meg önmagát minden gyerek, akkor találja ki, hogy milyen zenét szeressen, hogyan akarja feldíszíteni a szobáját és milyen ruhákat hordjon. Ebben pedig azzal is segíthet az osztályfőnök, ha engedi a világ ízlésbeli felfedezését és megalkotását, ugyanakkor meg is mutat ezernyi dolgot, felmutat értékes, szép, ízléses tárgyakat, alkotásokat, ruhákat és mondatokat.

16. Tudomásul kell venni: minden generációnak megvan a maga szubkultúrája.

Elvileg könnyű belátni, hogy minden társadalmi csoportnak, így minden életkori csoportnak is más a saját kultúrája – a gyakorlatban belátni sokkal nehezebb. Már csak azért is, mert a saját szubkultúráját senki sem szubkultúráként, hanem természetes közegként, kultúráként éli meg. Azt is nehéz elképzelni, hogy az ifjúsági szubkultúra maga is változik. Az a mai ötven éves tanár, aki ugyanúgy, mint a mai tizennyolc éves, a maga korában a legprogresszívebb és legprovokálóbb zenéért rajongott, nehezen fogadja el, hogy ami számára még az Illés együttes volt, az a diákja számára már a Kispál és a Borz. Valaha a farmernadrág számított a lázadás szimbólumának, ma az orrkarika. Harminc évvel ezelőtt a fiúk hosszú

hajával és a lányok rövid szoknyájával lehetett lázadni, ma a bakancssal vagy a lila hajjal. Azt kell mondani: önmagában egyik sem jobb vagy rosszabb a másiknál. Legfeljebb ismerős vagy ismeretlen, érthető vagy érthetetlen. Persze azt sem mondhatjuk, hogy ami része az ifjúsági szubkultúrának, önmagában már helyes. Vannak azon belül is kárhoztatandó jelenségek, tiltandó viselkedések. De bizony legtöbbjük egyszerűen csak ismeretlen egy más nemzedékbe és más szubkultúrába tartozó osztályfőnök számára.

17. Támaszkodjon az együttes élmény erejére!

Mérei Ferenctől származik az együttes élmény fogalma, és azt a megfigyelést sűríti magában, hogy minden élmény, esemény és hatás ereje megsokszorozódik a közösségi átélés által. Ha egy szép épületet vagy tájat látunk, az is hat ránk, és ha együtt csodálkozunk rá ugyanarra, akkor az élmény sokkal maradandóbb lesz. Ez az erő a legnagyobb segítség az osztályfőnöki munkában: ha valamit együtt él át egy osztály (kirándulást, ballagást, színházi előadást, vetélkedőgyőzelmet), akkor az ezerszer maradandóbb minden gyerek számára. Azért szeret egy osztály színházba járni, mert ott jó volt együtt lenni, és mert együtt voltak ott, legközelebb is el akarnak majd menni. Azért lesz egy-egy osztály számára egy film kultuszfilm, rendszeres idézés tárgya, viszonyítási alap, mert együtt látták, mert maga az esemény jó volt, és mert együtt beszélgettek róla. Mert az együttes élmény ereje nemcsak az átélt eseményeket tölti fel valamiféle belső energiával, hanem a beszélgetéseket is. Az osztályfőnöki órának azt az erejét is ki kell használni, hogy értelmesen és irányítottan, de külső kényszer vagy tét nélkül lehet beszélgetni: érzik a gyerekek, hogy nem lesz belőle osztályzat vagy dolgozat, mégis beszélgetünk, mert érdekes és fontos, amiről szó van. Megsokszorozódik az együttes átélésben mindennek az ereje, intenzitása, és ezek lesznek a maradandó élmények egy-egy osztály életében.

(folytatjuk)

Fenyő D. György: Tanárparadoxon 44 tanács osztályfőnököknek ...

folyoiratok.ofi.hu/uj.../fenyo-d-gyorgy-tanarparadoxon-44-tanacs-osztalyfonokokne...

1.

Az osztályfőnök azt mutassa meg az osztályának, ami neki fontos! Induljunk ki abból, hogy mindenkinek, aki tanár lesz, vannak fontos értékei, és vannak ...

Fenyő D.,

György | Pedagógiai Folyóiratok

folyoiratok.ofi.hu/szerzok/fenyo-d-gyorgy

1.

23 perc. Fenyő D. György 2002-ben fogalmazta meg az osztályfőnököknek szóló tanácsait. ... Fenyő D. György: Tanárparadoxon 44 tanács osztályfőnököknek.

Tanárpara

doxon - Osztályfonok.hu

www.osztalyfonok.hu/cikk.php?id=668

1.

2.

2009. jún. 16. - 10 hozzászólás - 8 szerző Fenyő D. György 2002-ben fogalmazta meg az osztályfőnököknek szóló tanácsait. Azóta eltelt hét viharos év. Vajon érvényesnek tekinthetők-e ...

Fe

nyő D. György | Magyar Tanárok Egyesülete

<https://magyartanarok.wordpress.com/fenyo-d-gyorgy/>

1.

Fenyő D. György. Fenyő D. György. 1958-ban születtem Budapesten. 1977-től 1982-ig az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karára ...

[PDF]

Új Köznevelés 2014-9.szám.pdf

www.lib.pte.hu/sites/ptebtkscan/folyoiratok/.../Új%20Köznevelés%202014-9.szám.pdf

1.

Fenyő D. György: Tanárparadoxon. 44 tanács osztályfőnököknek. (folytatás). Változások a pedagógusok minősítésében. A tanfelügyelet aktualitásai. November.

Képtalálatok - Fenyő D. György tanár